

НЕОБХОДИМОСТ И ПЕРСПЕКТИВИ В СТАНДАРТИЗАЦИЯТА НА СЧЕТОВОДСТВОТО В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

проф. д-р Даниела Фесчиян

Катедра „Счетоводство и анализ“, УНСС, София

Ключови думи:

Счетоводство в публичния сектор

Стандартизация

Международни счетоводни стандарти за публичния сектор

Европейски счетоводни стандарти за публичния сектор

Резюме

В настоящата статия се представят основните резултати и изводи от теоретико-методологично и емпирично изследване на обективната необходимост от стандартизация на счетоводството в публичния сектор и се прави опит за представяне на някои проекции и перспективи в осъществяването ѝ.

Целта на изследването е чрез разкриване на основните проблеми на счетоводната система в публичния сектор в България и сравнителен анализ на състоянието на стандартизацията в страните-членки на ЕС да се докаже необходимостта от стандартизация на счетоводството в публичния сектор и ефектите от нея.

Изследването е относително обособено в логическата схема: теория – методология – емпирика.

Основната научноизследователска теза, която се защитава, е: Стандартизацията на счетоводството в публичния сектор е обективно необходим, динамичен процес, чрез който се постига създаване и прилагане на общоприети правила за регулиране на счетоводната система, унифициране на структурата и съдържанието на финансовите отчети и удовлетворяване на интересите на обществото от надеждна информация за публичните финанси.

Стига се до заключението, че приемането на принципите и постановките на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор ще създаде предпоставки за цялостно повишаване на качеството на управлението в публичния сектор, с което ще се постигнат своевременни и надеждни финансови и фискални данни, възможност за съпоставимост на финансовите отчети, както и по-голямата прозрачност и отговорност на публичния сектор. Стандартизацията на счетоводството и спазването на принципа за текущо начисляване на всички нива на държавно управление в България ще доведе до значими ползи за управлението на публичния сектор, ще подобри ефективността и ефикасността на публичната администрация и ще улесни контрола върху резултатите на бюджетните предприятия.

1. Счетоводство в публичния сектор – теоретични постановки и проблеми в нормативното регламентиране

Счетоводството в публичния сектор може да се определи като основна система за отчитане, контролиране, анализиране и прогнозиране дейността на бюджетните единици. Това определя голямото му значение за мениджмънта на публичния сектор. Посредством счетоводството се осигурява информация за нуждите на управлението на бюджетните организации. Счетоводството в публичния сектор трябва да бъде цялостна и завършена по строеж и организация информационна и контролна система. В това си качество счетоводната система регистрира, измерва, анализира и контролира активите и пасивите на предприятието, както и стопанските процеси и операции, които са съдържание на техния кръгооборот и изразяват вида и характера на измененията в самите активи и пасиви и в стойността им към даден момент. Пълният и завършен обхват на счетоводната система, принципите, на които се подчинява нейното функциониране, имат съществено значение за изготвянето и изпълнението на държавния бюджет, осигуряването на финансовата дисциплина и правилното провеждане на определената от правителството фискална политика.

Значимостта на счетоводната система за осъществяването на ефективен мениджмънт в публичния сектор предполага да се предявят високи изисквания към качеството на информационния поток, който осигурява. За да се изпълни това изискване, е необходимо тя да отговаря на следните шест качествени характеристики:

1. Да бъде цялостна и завършена по строеж и организация информационна и контролна система.
2. Да осигури възможности за надеждно регистриране, измерване, оценяване, анализиране, контролиране и стандартизирано представяне във финансовите отчети на активите, капиталите, пасивите, приходите и разходите на предприятието.
3. Да осигури информация за изготвянето и изпълнението на държавния бюджет, осигуряването на финансовата дисциплина и правилното провеждане на определената от правителството фискална политика.
4. Да осигури информация за контрол върху спазването на основните принципи в Закона за публичните финанси и годишните закони за бюджета при разходването на паричните средства.
5. Да създаде условия за законосъобразност, целесъобразност, икономичност и прозрачност при оценяване, анализиране и контролиране на усвояването на бюджетите.
6. Да създаде условия за стандартизирано отчитане и представяне във финансовите отчети на аналогични обекти в различните предприятия от публичния сектор с оглед съпоставимост на информацията при оценки и анализи.

За да се изпълнят тези изисквания, е необходимо приемането на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор¹, с което да се

¹ International Federation of Accountants, International Public Sector Accounting Pronouncements, UK, 2012

постигне стандартизация в счетоводството на публичния сектор. Така ще се създадат възможности за адаптирането на счетоводната система към тази на страните от ЕС, като се гарантира консолидираното отчитане с прилагане на принципа за текущо начисляване, изготвянето на надеждни отчети и засилване на контрола при бюджетното изпълнение.

Нормативното регламентиране на счетоводството в публичния сектор се осъществява от Закона за счетоводството и Закона за публичните финанси. В Закона за публичните финанси глава петнадесета е посветена на „Бюджетното счетоводство“, а в Закона за счетоводството – чл. 5а и чл. 5в. При внимателното сравняване на тези два закона разкриваме пълно съвпадение между чл. 164 (1) от ЗПФ и чл. 5а (1) от ЗС – „За бюджетните предприятия министърът на финансите утвърждава счетоводни стандарти и сметкоплан, които са в съответствие с:

1. Изискванията на Европейския съюз за отчетността, статистиката и бюджетирането на публичния сектор;
2. Счетоводната рамка, принципите и концепциите на Методическото ръководство за държавна финансова статистика, издадено от Международния валутен фонд;
3. Международните счетоводни стандарти за публичния сектор на Международната федерация на счетоводителите;
4. Изискванията на българското законодателство по отношение на бюджетирането, отчитането на изпълнението на консолидираната фискална програма и управлението и контрола на средствата и разходите на бюджетните предприятия“.

С цел да разкрием изпълнени ли са горепосочените законови изисквания, проследяваме наличието на сметкоплан и счетоводни стандарти в публичния сектор.

Относно бюджетния сметкоплан (характеризираме последната му версия, прилагана от началото на 2014 година и приета с ДДС №14 от 30.12. 2013 година за приемането на сметкоплан на бюджетните организации) може да се даде една по-скоро положителна оценка. Аргументите за нея са:

1. Заложената в сметкоплана на бюджетните организации структура на сметките, както и принципите и правилата на признаване, измерване и класифициране на активите, пасивите, приходите и разходите в голяма степен са съобразени с концепциите и счетоводната рамка на Ръководството за държавна финансова статистика на Международния валутен фонд (GFS 2001), както и на Системата от национални сметки на ООН (SNA 93) и на Европейската система на национални сметки (ESA 95).
2. Акцентът при разработването на сметкоплана е поставен върху осигуряването на финансова информация за целите на макроикономическия и фискалния анализ, тъй като такива са изискванията на основните потребители на финансова информация за публичния сектор. Изборът на такава счетоводна рамка позволява по-прецизно съгласуване и хармонизиране на данните за счетоводството в

публичния сектор с тези на системата от национални сметки, паричния отчет на банковата система и платежния баланс.

3. Структурата и съдържанието на сметките в сметкоплана на бюджетните организации са адекватни за счетоводно отчитане при спазване на философията на Международните счетоводни стандарти и фундаменталните счетоводни принципи в националното ни законодателство. Като положителна практика оценяваме и запазването на единната бюджетна класификация като счетоводна рамка за отчетността в публичния сектор на касова основа, предвид законово регламентираната практика по изготвянето и отчитането на държавния бюджет, общинските бюджети, автономните бюджети и др. на касова основа, както и предоставянето на международни институции и организации на данни за публичните финанси на касова основа.

Относно наличието на счетоводни стандарти в публичния сектор, които да отговарят на горепосочените законови изисквания, оценката е отрицателна. Според нас, в България липсва стандартизация на счетоводството в публичния сектор независимо от факта, че с указания на Министерство на финансите – ДДС № 20/14.12.2004 г. за прилагането на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия, се регламентира прилагането на Националните счетоводни стандарти (приети с ПМС № 37 от 2002 г.) в бюджетните предприятия. В тези указания се твърди, че са възприети основните принципи, регламентиращи в Международните счетоводни стандарти. В текстовете им обаче са налице редица съществени недостатъци и явни отклонения от фундаменталните счетоводни принципи и методи²:

1. Отклонение от принципа на „Действащо предприятие“ – това отклонение се получава при прилагането на регламента на параграф 23 на ДДС №20, който допуска реорганизирането на бюджетни предприятия да се третира като прехвърляне на активи и пасиви.
2. Отклонение от принципа на „Вярно и честно представяне“ – това отклонение се съдържа във възможността, която дава параграф 7.35 на ДДС №20, за корекции по усмотрение на МФ на ниво консолидирани данни в периодичните и годишните касови отчети на бюджетните предприятия.
3. Отклонения от принципите на “Предпазливост, Текущо начисляване и Съпоставимост на приходите и разходите” – тези отклонения от трите фундаментални счетоводни принципа се състоят в изискването на параграф 16.1 на ДДС № 20, който изисква да не се начислява амортизация на дълготрайните материални и нематериални активи в бюджетните предприятия. За съжаление, България е единствената страна в ЕС, която допуска подобни практики, но по-голямата беда е, че това води до съществено отклоняване на стойността на голяма група активи в баланса и обичайно до надценяването им – нарушен е принципът на предпазливостта. Налице е и текущо непризнаване на разходите за

² Фесчиян, Д. Стандартизация на счетоводството и модели за отчитане на дълготрайните материални активи в публичния сектор, ИК на УНСС, София, 2013 г., стр. 26 и сл.

амортизация, с което се нарушава принципът за текущо начисляване, като същевременно е нарушен и принципът на съпоставимост на приходите и разходите – не са отразени и съпоставени възникнали разходи, довели до получени ефекти в съответния отчетен период. Това води до цялостно изкривяване на резултата от функционирането на предприятието и подлага на съмнение вярното и честно представяне на имуществото и финансовите резултати във финансовите отчети.

4. Отклонение от принципа на „Предимство на съдържанието пред формата“, което се състои в изискването на параграф 16.3 на ДДС № 20 да не се признава за балансов актив националното ни богатство – инфраструктурните обекти, земите, горите и трайните насаждения, активите с историческа и художествена стойност, музейните експонати и книгите в библиотеките, които в текстовете на тези указания се третираат като задбалансови активи. С приемането на предложението ни за балансово признаване на тези активи³ в ДДС № 14/30.12.2013 г. проблемът беше отстранен, но се даде дълъг срок – до края на 2015 година за балансовото признаване на активите и не се реши проблемът с оценяването на активите.
5. Недопустима е практиката на ежегодни указания за годишното счетоводно приключване в предприятията от публичния сектор. Необходимо е приемане на стандарт – международен или национален, регламентиращ формата и съдържанието на финансовите отчети в публичния сектор.

Може да бъде обобщено, че липсата на стандартизация в счетоводството на предприятията от публичния сектор е причина за несистематичност в счетоводното отчитане, породена от различните информационни потребности и предявени изисквания на Министерството на финансите за всеки отделен отчетен период. Това води до несъпоставимост на счетоводната информация за различните отчетни периоди, което влошава качеството на счетоводната информация и възможностите за оценяване и анализиране на основни икономически показатели. Сегашната практика на регулиране на счетоводната система в публичния сектор със заповеди, писма и указания по-скоро въвежда „отчетен хаос“, възможности за различно третиране на едни и същи отчетни обекти в отделните предприятия, влошаване на качеството на счетоводната информация и на надеждността на информацията във финансовите отчети.

2. Необходимост от стандартизация на счетоводството в публичния сектор. Международни счетоводни стандарти за публичния сектор

Верният път за усъвършенстване на счетоводната система в публичния сектор е нейното адаптиране към концептуалната рамка на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор. Стандартизацията в счетоводството на публичния сектор трябва да бъде обективен процес, чието възникване и развитие води до създаването и прилагането на общоприети счетоводни правила

³ Feschian, D. „Importing the Model of Uncapitalized Assets Accounting in Public Sector“, Economics 21, (ISSN1314-3123), The journal is included in international databases: EBSCO Publishing, Vol. 2, 2013, p. 38-48

и принципи, с което се постига удовлетворяване на потребителите на счетоводна информация за финансовото и имущественото състояние и финансовите резултати от дейността на бюджетното предприятие. Стандартизацията на счетоводството в публичния сектор трябва да доведе до унифициране на елементите, структурата и съдържанието на финансовите отчети. За съжаление, в нашата страна е налице недостатъчно познаване на тези стандарти. В хода на изследователската работа беше установено, че липсва техен официален превод на български език. Извън университетите, преподаващи счетоводство, не се установи наличието на обучение по Международни счетоводни стандарти в публичния сектор. В общественото мнение има голяма доза песимизъм относно тяхното прилагане. Дори тезата за необходимостта от въвеждането на МССПС да не бъде приета, въпрос за национална чест и отговорност е създаването на Национални счетоводни стандарти за публичния сектор – адекватни на философията на МССПС и прекратяване на съществуващата непоследователна регулаторна практика с писма, указания и др.

Стига се до извода, че за решаването на анализирани проблеми е необходимо приемането на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор. Така ще се реализира процесът на стандартизация и усъвършенстване на счетоводството в публичния сектор. Въвеждането на МССПС ще помогне за отстраняването на значителна част от проблемите и чувствително ще подобри качеството на счетоводната информация. Приемането на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор трябва да бъде следващата стъпка към адаптиране на счетоводната система в публичния сектор към тази на страните от ЕС.

Международните счетоводни стандарти за публичния сектор имат за цел да се създаде съпоставима, уместна и разбираема финансова информация както за нуждите на вътрешното управление, така и за международните институции, рейтингови агенции, капиталови пазари и др. Те дават указания и насоки за структурата на финансовите отчети, включително и на минималните изисквания за всеки основен отчет, счетоводната политика и поясненията (и илюстриращите ги приложения). Идеята е прилагането на Международните стандарти за публичния сектор да даде база за представяне на финансовите отчети с общо предназначение, която да осигури сравнимост на финансовите отчети на предприятието както с тези от предходни отчетни периоди на самото предприятие, така и с финансовите отчети на други предприятия извън публичния сектор. Прилагането на МССПС ще гарантира публичността и прозрачността на финансовите отчети в публичния сектор. Към настоящия момент са утвърдени и се прилагат 33 МССПС, от които 32 стандарта са основани на принципа за текущо начисляване (Accrual Based Accounting) и един стандарт прилага отчитане на касова основа (Cash Flow Base).

В структурно отношение Международните счетоводни стандарти за публичния сектор (МССПС) приличат на Международните стандарти за финансови отчети (МСФО). В съдържателно отношение също са подобни, но има различия, произтичащи от спецификите на публичния сектор. Тези различия са обективно обусловени от особеностите в дейността на тези предприятия, а именно:

- Липса на финансови показатели, ориентирани към печалбата;
- Наличие на три основни показателя за оценка на дейността: Икономичност – Ефикасност – Ефективност;
- МСФО имат специфични части, които се прилагат само в частния сектор – доход на акция, плащане на база акции и др.;
- МССПС съдържат стандарти за данъчни приходи, стандарти за концесионни услуги, дългосрочна финансова устойчивост, (пенсионни програми, които се плащат в бъдеще от държавата, но се формират сега) и др.

Основен момент в идеологията на МССПС е прилагането на принципа за текущото начисляване в публичния сектор. С прилагането му ще се постигнат следните положителни ефекти:

1. Създаване на предпоставки и ангажимент за системно наблюдение и оценка на събираемостта на вземанията;
2. Осигуряване на база за прилагането на концепцията за реализация, която е свързана с признаването на приходите в счетоводството;
3. Подобряване на съдържанието на финансовите отчети – освен информация за минали сделки, свързани с плащания или получавания на парични средства, ще се съдържа и информация за бъдещи задължения и вземания, които в определен бъдещ момент ще се проявят като входящи или изходящи парични потоци;
4. Представяне на всички ресурси, които са под контрола на правителството;
5. Създаване на информационна база за анализи на икономичното и ефикасно функциониране на предприятието;
6. Създаване на добра информационна база за вземане на управленски решения, свързани с планирането и контрола на дейността;
7. Показване на ефекта на минали решения върху настоящото финансово състояние и ефекта на сегашни решения върху бъдещото финансово състояние;
8. Показване на степента на ефикасност при използването на активите;
9. Осигуряване на информационна база за по-добро управление на задълженията;
10. Създаване на информация за нетните активи, което позволява по-добро управление на дълга на правителството;
11. Създаване на условия за вярно и честно отразяване на имуществото и резултатите от дейността на предприятията от публичния сектор.

3. Проспективен анализ на стандартизацията на счетоводството в публичния сектор в глобален аспект

Към днешна дата рамката на МССПС е приета като база за стандартизацията или е в процес на прилагане в редица страни.

Страни в света:

- Канада – прилага се пълен вариант на МССПС.
- Австралия – прилага се пълен вариант на МССПС.
- Нова Зеландия – прилага се пълен вариант на МССПС.
- САЩ – тече процес на адаптиране към принципите и правилата на МССПС, като се използва бюджетиране с прилагане на принципа за текущо начисляване.
- Турция – стартиран е проект за приемане на МССПС, основани на принципа за текущо начисляване.

Таблица № 1

Организации, които са приели или са в процес на въвеждане на принципите, правилата и постановките на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор

<i>Организации:</i>
<i>Съвет на Европа – CoE (Council of Europe);</i>
<i>Европейска общност – EC (European Communities);</i>
<i>Европейска космическа агенция – ESA (European Space Agency)</i>
<i>Европейска организация за експлоатация на метеорологични сателити – EUMETSAT (European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites)</i>
<i>НАТО – NATO (North Atlantic Treaty Organization)</i>
<i>Организация за икономическо сътрудничество и развитие – OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development)</i>
<i>Система на ООН – United Nations System</i>
<i>Световна продоволствена програма – WFP (World Food Programme)</i>

Страни в Европа:

- Австрия, Албания, Естония, Италия, Латвия, Литва, Македония, Русия, Словакия, Сърбия, Унгария, Украйна, Финландия, Швейцария, Швеция – тече процес на приемане и прилагане на принципите и правилата на МССПС, основани на принципа на текущо начисляване. В някои от посочените страни са стартирани европейски проекти за счетоводни и други реформи, които включват прилагането на основните постановки на МССПС или директно прилагане на някои от стандартите;

- Кипър – приет е МССПС на касова основа. „Финансово отчитане на касова основа“. Това е МССПС без номер, той е единственият, свързан с отчитането на касова основа;
- Франция – правителството е приело стандарти, основани на принципа на текущо начисляване през 2006 година. Счетоводните стандарти се основават на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор и Френски счетоводни разпоредби за публичния сектор. Правителствените финансовите отчети, базирани на принципа за текущо начисляване, са издадени за първи път през 2006 година. Финансовите отчети са публикувани на интернет страницата на Министерството на бюджета. Те са одитирани от Cour de Comptes (Обществена Сметна палата);
- Германия – прилагат се основните постановления на МССПС, базирани на принципа за текущо начисляване и германското Handelsgesetzbuch (HGB) при изготвянето на финансови отчети на база текущо начисляване;
- Холандия – правителството приема основните постановления в МССПС и спазването на принципа за текущо начисляване в публичния сектор. Министърът на финансите представя оценка на този пилотен проект и в парламента през октомври 2008 г. с аргумента, че текущото начисляване е „по-полезно“ за министерствата и правителството от отчетността на касова основа. Парламентът е поискал анализ на опита от прилагане на принципа за текущо начисляване в други страни, агенции и други организации на правителството. След внимателно проучване преходът към „философията“ на МССПС е стартиран;
- Румъния – централното правителство приема принципа на текущото начисляване и по-специално МССПС 1 Представяне на финансови отчети, МССПС 2 Отчети за паричните потоци, МССПС 12 Материални запаси, МССПС 17 Имоти, машини и съоръжения и МССПС 19 Провизии, условни задължения и условни активи. Плановете включват пълно прилагане на принципа за текущо начисляване посредством конвергенцията с другите МССПС и изготвяне на консолидирани финансови отчети за целите на управление. Този процес е стартирал през 2008 – 2009 г.;
- Испания – испанското Министерство на икономиката и финансите прилага принципа за текущото начисляване и някои от правилата и постановките на МССПС. Преходът към текущото начисляване е завършен към края на 2011 година;
- Обединеното кралство – Великобритания – предприятията от публичния сектор прилагат счетоводни указания, които в голяма степен са в съответствие с Международните счетоводни стандарти (МСС). Финансовите отчети на централните ведомства и юридически лица с централната власт и здравеопазването се изготвят при спазването на Международните стандарти за финансовите отчети (МСФО), приети от ЕС. Този процес е стартирал през 2009 година. МССПС са признати като второ ниво в йерархията на стандартите и се прилагат, когато те обхващат въпроси, които не са включени в МСФО и МСС, или когато дават

допълнителни насоки относно тълкуването или адаптации на отчетни обекти от публичния сектор. Местните органи на властта във Великобритания приемат МССПС през 2010 – 2011 година.

От представения анализ се вижда, че повече от 15 страни-членки на ЕС са приложили някои от принципите, правилата и постановките на МССПС, но нито една страна не ги е приложила напълно.

Европейският съюз – прилага счетоводна система, основана на принципа за текущото начисляване. АВАС (Accrual Based Accounting) е част от глобалното усилие да се модернизира управлението на финансите на ЕС. Преходът започва още през 2002 година, когато през месец декември Комисията по приемане на МССПС представя амбициозен план за двегодишен преход на общите отчети към принципа за текущото начисляване. Както е планирано, през месец януари 2005 година новата счетоводна система започна да функционира и внася нова счетоводна рамка с обновени счетоводни правила.

Към настоящия момент финансовите отчети на ЕС включват:

- Бюджетни отчети – те дават информация за това как е бил изразходван годишният бюджет и следователно се изготвят на касова основа;
- Общи отчети – те отразяват всички разходи и приходи през финансовата година и са предназначени за определяне на финансовото състояние на институциите. Счита се, че от 2005 година в резултат на пълното прилагане на принципа за текущо начисляване те са надеждна информационна база. Общите финансови отчети имат и проспективна роля, като предоставят информация, полезна при прогнозирането на количеството ресурси, необходими за продължаващите операции, както и за ресурсите, които могат да бъдат генерирани от непрекъснатата дейност и свързаните с това рискове и загуби. Трябва да се отбележи, че при преминаването от касовия принцип към принципа за текущо начисляване бюджетният излишък на ЕС от 20 милиарда евро се превърна в отрицателен собствен капитал на стойност над 60 милиарда евро. Това е така, защото при преминаването от отчитане на касова основа към прилагането на принципа за текущото начисляване преходът включва три основни етапа⁴:
 - Етап на прилагането на „частично“ начисляване – начисляват се краткосрочните активи и пасиви;
 - Етап на умереното начисляване – освен краткосрочните активи и пасиви се начислява и държавният дълг;
 - Етап на пълното начисляване, при което се начисляват и дългосрочните активи и пасиви, включително и пенсионните пасиви.

Европейската федерация на експерт-счетоводителите в пълна степен препоръчва използването на счетоводна отчетност на основата на текущо

⁴ Найденова, Св. Международните счетоводни стандарти за публичния сектор – перспективи за възприемането им в България, списание на ИДЕС, кн. 6, 2011 г., стр 60-68

начисляване от правителствата и организациите в публичния сектор, тъй като тя увеличава прозрачността на техните финансови отчети и осигурява по-добра информация за целите на планирането и управлението. В публикация⁵ на ЕС на тема „Модернизирани на финансовите отчети на ЕС“ още през 2008 година Дейвид Девлин, председател на Европейската федерация на експерт-счетоводителите, казва: „Ние се надяваме, че примерът на ЕС и на тези публични организации и правителства, които вече са въвели подобни стандарти, ще окуражи и други, което ще има за резултат по-прозрачна, ясна и сравнима финансова информация в публичния сектор в рамките на Европа и извън нейните граници“. В това отношение България търпи много критики. Формата и съдържанието на Финансовите отчети на предприятията от публичния сектор у нас се утвърждават със Заповед на МФ и включват:

- Счетоводен баланс;
- Отчет за касовото изпълнение на бюджета;
- Приложения.

В допълнение на това подчертаваме, че счетоводният баланс се съставя на ниво първостепенен разпоредител с бюджет. **Консолидиран баланс на национално ниво – държава (правителство), не се изготвя.** Вижда се, че не се съставя отчет за разполагаемия капитал, отчет за паричните потоци, както и отчет за приходите и разходите (това е невъзможно при неспазването на принципа за текущо начисляване). Не е решен напълно и въпросът с регламентирането на задължителното публикуване на финансовите отчети на бюджетните предприятия⁶. Не на последно място стои и въпросът дали е демократично предоставянето на подобни правомощия на МС и МФ, както и на самия министър?

Вече аргументирахме тезата, че финансовите отчети, изготвени в съответствие с МССПС, подобряват информационната база за финансовото управление на предприятията от публичния сектор и доближават изискванията за публичния и частния сектор. При изготвянето на финансов отчет в съответствие с МССПС, който съдържа счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите, отчет за паричния поток, отчет за разполагаемия капитал и приложения, надеждно се оценява и представя имуществото и финансовите резултати на държавните институции и в крайна сметка се подобрява информационната база за финансовото им управление. Когато обаче се отчитат само входящите и изходящи парични потоци, никой не знае какво е имущественото състояние на държавата, нейните активи и пасиви. Следователно е възможно да възникнат и всъщност възникват неподозирани активи и пасиви. Данъкоплатците не могат да преценят дали са обосновани обещанията на правителството.

⁵ Девлин, Д. „Модернизирани на финансовите отчети на ЕС“, ЕК, 2008, с. 6-8

⁶ В Закона за изпълнение на бюджет 2013 се регламентира изискването първостепенните разпоредители с бюджет, Общините, БАН и ДВУ за публикуват финансовите си отчети на интернет страницата си, но възникват въпросите – това ли е пълният обхват от предприятията от публичния сектор и защо останалите предприятия не публикуват финансовите си отчети?

Считаме, че финансовите отчети, изготвени при спазване на изискванията на МССПС, са с високо качество, сравними и прозрачни, което би довело до повишаване на доверието на данъкоплатците и международните организации.

4. Европейски счетоводни стандарти за публичния сектор

В ЕС се водят дискусии относно приемането и прилагането на хармонизирани европейски счетоводни стандарти, базирани на принципите, правилата и постановките на МССПС и спазване на принципа за текущото начисляване. Очакванията са, че приемането на единен набор от счетоводни стандарти, основани на текущо начисляване на всички нива на държавно управление в ЕС, ще постигнат значими ефекти за управлението на публичния сектор. Счетоводното отчитане при спазване на принципа за текущо начисляване в предприятията от публичния сектор ще подобри ефективността и ефикасността на публичната администрация и ще улесни осигуряването на ликвидност, което е необходимо условие за поддържането на действащи обществени служби.

Както вече посочихме, от представените данни става ясно, че към настоящия момент националните счетоводни стандарти за публичния сектор в повечето страни-членки имат пряка връзка с МССПС. Повече от 15 страни-членки на ЕС са базирали националните си стандарти на МССПС или са ги привели в съответствие с тях, приложили са ги директно за някои части от местното си управление или поне се позовават на тях. Въпреки признаването на ценността на МССПС обаче все още нито една държава-членка не ги е приложила изцяло⁷ (ЕК, 2013, с. 9).

През 2012 година рамката за управлението на МССПС беше в процес на преразглеждане⁸ (ЕК, 2013, с. 5) с цел отстраняване на проблеми, които са забелязали прилагащите ги и заинтересованите страни. Повечето страни-членки се обединиха около идея за бъдещото разработване на набор от европейски счетоводни стандарти за публичния сектор (ЕЕСПС). Страните-членки, прилагащи МССПС, считат, че те биха били подходящи като референтна рамка за бъдещото разработване на ЕЕСПС. Идеята е чрез тях да се осигури възможност на ЕС да изготви свои собствени стандарти, които да отговарят на собствените му изисквания с необходимата бързина. Предвижда се те да съдържат набор от хармонизирани счетоводни стандарти на база текущо начисляване за публичния сектор, пригодени към специфичните изисквания на държавите-членки на ЕС. Счита се, че прилагането на ЕЕСПС в целия ЕС значително ще намали сложността на методите и процедурите за съставяне, използвани за преобразуване на тези данни на квазихармонизирана база, и ще ограничи риска по отношение на надеждността на данните, нотифицирани от държавите-членки и публикувани от Евростат⁹ (ЕК, 2013, с. 7).

⁷ Работен документ на службите на Европейската комисия (ЕК, 2013), придружаващ Доклада на комисията до Съвета и Европейския парламент: Към прилагане на хармонизирани счетоводни стандарти за публичния сектор в държавите-членки, Брюксел, февруари 2013 г., с. 9

⁸(ЕК, 2013), Assessment of the suitability of the International Public Sector Accounting Standards for the Member States: Summary of responses, 2013, p. 5

⁹(ЕК, 2013), Работен документ на службите на Комисията, придружаващ Доклада на Комисията до Съвета и Европейския парламент: Към прилагане на хармонизирани счетоводни стандарти за публичния сектор в държавите членки, 2013, Брюксел, с. 7

Първата стъпка в този преход трябва да бъде въвеждане на управление на проекта на равнище ЕС с цел изясняване на концептуалната рамка и прилагане на общо счетоводно отчитане за публичния сектор в ЕС. Хармонизираните ЕССПС трябва да се основават на принципите, правилата и постановките на МССПС. Счита се, че е подходящо общоприети от държавите-членки МССПС директно да се зложат в хармонизираната рамка на ЕССПС. Същевременно не трябва да съществува ограничение при разработването на нови стандарти. Въз основа на опита на страните, които през последните години са приложили счетоводния принцип за текущо начисляване в публичния сектор, се предвижда процесът на прилагане на единни хармонизирани европейски стандарти на база МССПС да бъде поетапен. Като начало трябва внимателно да се разгледа началното състояние на всяка държава-членка, което включва състоянието на националните счетоводни стандарти и наличието на адекватно нормативно регламентиране. В някои държави-членки може да е уместно прилагането да започне на национално ниво, а на по-късен етап – на регионално и местно ниво. Трябва да се очаква също така по-ограничена степен на прилагане за по-малки субекти или поне даване на приоритет на по-важните субекти, като се вземе предвид тяхната значимост.

Предвижда се процесът да се извърши на три етапа:

- Подготвителен етап – събиране на повече информация и гледни точки и изготвяне на пилотен проект. Този етап започна през 2013 г. и включва допълнителни консултации, конференция на високо равнище и изготвяне на по-подробни предложения.
- Междинен етап – етап за подготовка и реализация на практическите договорености, в това число финансиране, управление, възможни полезни взаимодействия и проблемите на по-малките субекти в публичния сектор. Този етап следва да приключи с публикуването на предложение за рамков регламент. Рамковият регламент трябва да изисква прилагане на текущото начисляване и да очертава планове за допълнително бъдещо изготвяне на конкретни счетоводни стандарти, базирани на философията на МССПС.
- Заключителен етап – стартиране на прилагането на ЕЕСПС. Процесът на прилагането следва да е постепенен и да даде повече време в случаите, когато съществуващите счетоводни стандарти в държавите-членки се различават съществено от МССПС. Поради липсата на стандартизирани счетоводни системи в някои страни-членки може да се очаква постигане на прилагането в средносрочен план.

Трябва да се има предвид, че изготвянето на набор от хармонизирани европейски счетоводни стандарти за публичния сектор не би гарантирало само по себе си своевременно и висококачествени счетоводни данни за публичния сектор. За гарантирането на последното е необходимо да бъдат изпълнени и редица допълнителни условия, в това число:

- Стабилна политическа подкрепа и коректно изпълнение на проекта;
- Готовност на публичните администрации във всички субекти на публичния сектор да работят с по-сложна счетоводна система;

- Интегрирани информационни системи за бюджета, плащанията, управлението на договорите, двустранното счетоводство, управлението на плащанията и статистическата отчетност;
- Своевременно отчитане на всички икономически събития в интегрирана счетоводна система за субектите в публичния сектор;
- Наличност на човешки ресурси и съвременни информационни технологии;
- Ефективен вътрешен контрол и външен финансов одит на счетоводното отчитане в публичния сектор.

За всички държави-членки, особено за тези, които понастоящем използват само отчитане на касова основа, прилагането на ЕССПС с текущо начисляване ще означава съществена реформа. Някои от проблемите, които биха могли да възникнат, са:

- Концептуални и технически счетоводни проблеми;
- Експертни познания на служителите и консултантите, умения за обучаване;
- Комуникация с ръководителите и с отговарящите за вземането на решения, както и обучението им;
- Връзка с одиторите, както и обучението им;
- Коригиране или модернизация на ИТ системите;
- Адаптиране на съществуващите национални законови рамки.

Ако се стартира приемане на ЕССПС, основани на текущото начисляване и философията на МССПС в страните-членки на ЕС, ще се наложи организирането на обучения и споделянето на експертни познания, подпомагане на правителствата по концептуални и технически въпроси, координация и споделяне на плановете за реформи на счетоводното отчитане за публичния сектор със страни-членки с по-богат опит. **Ние сме привърженици на идеята за директно прилагане на МССПС без преминаване към ЕССПС.** Според нас, като цяло консервативна Европа „бяга“ от пълното прилагане на принципа за текущо начисляване в цялостното му проявление и най-много в третия етап – начисляването на дългосрочните активи и пасиви и особено на пенсионните пасиви. Пример за това е Франция, в която след преминаването към текущото начисляване правителството взе решение задълженията за пенсии, които са на стойност над един трилион, да бъдат само оповестявани, но да не се посочват като дългосрочен пасив в баланса. Не приемаме и аргумента за невъзможността данъчните приходи да бъдат начислени и регламентирането на тяхното отчитане на касова основа. Считаме, че такива интерпретации са отклонения от философията на МССПС и ЕССПС ще бъдат „модифицирани“ именно в тази посока препоръчваме директното приемане на МССПС и недопускане на отклонения от принципа на текущото начисляване.

Независимо към кой вариант ще се пристъпи обаче, за всички страни-членки, особено за тези, които понастоящем използват само отчитане на касова основа, прилагането на принципа за текущо начисляване ще означава

съществена реформа. Някои от проблемите, които биха могли да възникнат, са свързани с:

- Концептуални и технически счетоводни проблеми;
- Експертни познания на служителите и консултантите, умения за обучаване;
- Комуникация с ръководителите и с отговарящите за вземането на решения, както и обучението им;
- Връзка с одиторите, както и обучението им;
- Коригиране или модернизация на ИТ системите;
- Адаптиране на съществуващите национални законови рамки.

Изразяваме опасения, че поради непознаването и неприлагането на МССПС България ще бъде третирана като страна със съществени и очевидни пропуски, слабости и несъответствия в информационните системи за финансово управление в публичния сектор. Пример за това е Гърция, ако тя имаше изготвени финансови отчети в съответствие с МССПС, много по рано щеше да има индикация на съществуващите проблеми. Тези аргументи доказват необходимостта от осъществяването на спешни реформи и иновации на счетоводството в публичния сектор. Задълбоченото проучване, одобряването и прилагането на МССПС трябва да започне незабавно и да се превърне в непрекъснат процес, който да бъде осъществяван в рамките на един средносрочен период.

5. Форуми, посветени на промотиране на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор

До настоящия момент в България са проведени два значителни форума, посветени на МССПС. И двата са по инициатива на ИДЕС – като единствен член на IFAC ИДЕС има безкористен, чисто професионален интерес от промотирането и прилагането на МССПС.

Първият форум датира от 28 юни 2011 година, когато ИДЕС организира кръгла маса на тема „Международни стандарти за публичния сектор – перспективи за възприемането им в България“. На тази кръгла маса проф. д-р Франс ван Шайк – член на Борда по МССПС, IFAC, направи презентация на тема “Международните счетоводни стандарти за публичния сектор – основни принципи, предимства от възприемането им, географски преглед на страните, възприели МССПС, трудности, които трябва да се избегнат“. Изрази се различни становища – според проф. Дурин „МССПС се разработват 20 години и очевидно прилагането им ще започне след 20-30 години“. Освен това той добави, че въвеждането им зависи от МС и МФ. В отговор на това становище проф. Шайк постави въпроса за демократичността, ако приемането зависи от МС, а не от парламента. В подкрепа на МССПС се изказаха проф. Валери Димитров, г-н Бойко Костов, г-н Емил Евлогиев, г-н Васко Райчев и др.

Вторият форум се проведе на 14.03.2014 г. Отново по инициатива на ИДЕС, със съдействието на Института на експерт-счетоводителите на Англия и Уелс и с

любезното домакинство на посланика на Обединеното кралство – Джонатан Алън, се проведе кръгла маса на тема „Управление на публичните финанси“. Участваха представители на Института на експерт-счетоводителите на Англия и Уелс, ИДЕС, УНСС, СП, МФ и някои неправителствени организации. Дискусията потвърди необходимостта от прилагането на МССПС. Беше представена и възможността на студентите от УНСС да изучават „Международни счетоводни стандарти в публичния сектор“ – дисциплина, преподавана в ограничен кръг елитни европейски висши училища. След проведената дискусия се стигна до заключението, че преминаването към МССПС и пълното прилагане на принципа за текущо начисляване ще осигурят адекватност на националната счетоводна рамка в процеса на хармонизация и интегриране на България в ЕС. Стандартизацията на счетоводството и стриктното спазване на принципа за текущо начисляване на всички нива на държавно управление в България ще доведе до значими ползи за управлението на публичния сектор. Стандартизираното счетоводно отчитане и спазване на принципа за текущо начисляване в предприятията от публичния сектор ще подобри ефективността и ефикасността на публичната администрация и ще улесни контрола върху резултатите на бюджетните предприятия. Така ще се подобри цялостният мениджмънт и контролът на ефективността и ефикасността в публичния сектор. Едновременно с това ще се постигне прозрачност, висока управленска отговорност и съпоставимост на финансовите отчети в публичния сектор. Това е предпоставка за повишаване на ефикасността и ефективността на публичното одитиране.

6. Емпирично изследване на необходимостта от стандартизация на счетоводството в публичния сектор в България и готовност на академичната среда за прехода

За потвърждаване на необходимостта и значимостта на стандартизацията на счетоводството в публичния сектор и приемането на МССПС се представят резултатите от проведено емпирично изследване на съществуващите проблеми в организацията и методологията на счетоводството в публичния сектор. Изследването е проведено по изследователски колектив по научен проект “Проблеми и насоки за развитието на счетоводната система на предприятията от публичния сектор в процеса на интегрирането на България в ЕС”¹⁰ с ръководител проф. д-р Стоян Стоянов. Резултатите от изследването доказват основната ни хипотеза, че липсата на стандартизация на счетоводството в публичния сектор е довела до редица отклонения от фундаменталните счетоводни принципи и утвърдените методологични постановки и правила. Изследването е проведено сред всички държавни университети. Общият брой на анкетираните лица е 74. Преобладаващият брой попълнени анкетни карти са от големите университети: Софийски университет, Университет за национално и световно стопанство, Университет за архитектура, строителство и геодезия, Великотърновския университет и др. Резултатите от проучването недвусмислено доказват, че трите

¹⁰Стоянов, Ст., Д. Фесчиян. “Проблеми и насоки за развитието на счетоводната система на предприятията от публичния сектор в процеса на интегрирането на България в ЕС”, УИ „Стопанство”, София, 2012 г.

най-значими проблема в организацията и методологията на счетоводството на предприятията от публичния сектор са следните:

- ✓ Липсата на стандартизация – посочва се от 59,8% от анкетиранията лица;
- ✓ Неначисляването на амортизация на амортизируемите активи – посочва се от 59,3% от анкетиранията лица;
- ✓ Отклоненията от принципа на текущото начисляване – посочва се от 56,7% от анкетиранията лица.

Готовност на академичната среда за прехода – обучение на студенти в УНСС

Изложените съждения и емпирични резултати недвусмислено доказват, че е необходима стандартизация на счетоводството в публичния сектор, което издига на преден план въпроса за обучението на специалисти и тяхната готовност да работят в условията на МССПС и по-сложна счетоводна среда. В този процес е водеща ролята на икономическите университети, които обучават специалисти в областта на счетоводството и одита в публичния сектор. Процесът на създаването, развитието и утвърждаването на научното направление „Счетоводство в публичния сектор“ в катедра „Счетоводство и анализ“ на УНСС започна през 2005 година с разработването на учебна програма и обособяването на дисциплината „Счетоводство в публичния сектор“ като самостоятелна, задължителна учебна дисциплина в учебния план на специалност „Счетоводство“, ОКС „Бакалавър“. Към настоящия момент научната област е утвърдена. Дисциплини като „Специализиран курс по счетоводство в публичния сектор“, „Международни счетоводни стандарти за публичния сектор“, „Анализ на финансовите отчети на предприятията от публичния сектор“ и др. са със статут на задължителни в учебните планове на специалностите в ОКС „Магистър“ на поднаправление „Финанси, счетоводство и контрол“.

През 2013 година беше разработен учебен план и квалификационна характеристика на магистърска програма „Счетоводство“ – със специализация „Счетоводство и стандартизация в публичния сектор“.

Следователно в УНСС са налице добри условия и подходящи учебни програми за обучение на специалисти в съответната научна област.

Относно апробирането на иновационни модели и обучение на докторанти в УНСС трябва да се посочи, че са представени редица научни разработки – монографии, студии и научни доклади, емпирични изследвания и др., публикувани в чуждестранни и български индексирани издания. Идеите на представителите на направлението са обект на дискусии пред международни и национални конференции и научни форуми. Някои от разработките са апробирани в практиката, като например:

1. „Методика за анализ на ефективността от използване на общинската недвижима собственост“¹¹ е апробирана в осем общини на страни-членки

¹¹ Statev Staty, Daniela Feschiyan, Tatyana Daskalova, Stela Raleva; 2011, Municipal Property Management In South – Eastern Cities; Developing of financial tools to evaluate the economic performance of properties, Gree, p. 17

на ЕС по международен научен проект „УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНСКАТА СОБСТВЕНОСТ В ГРАДОВЕТЕ ОТ ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА“ (Municipal Property Management in South-Eastern Cities, – PROMISE) с ръководител проф. д.ик.н. Стати Статев – Ректор на УНСС, а именно Римини – Италия, Тирана – Албания, Букурещ – Румъния, София – България, Атина – Гърци, Трикала – Гърция, Загреб – Хърватия и Кажетина – Сърбия. Проведено е обучение на общинските служители за работа с ръководството.

2. Моделът за балансово признаване на некапитализираните активи е приет в нормативната уредба и заложен като база за усъвършенстване на счетоводното им отразяване в ДДС №14/30.12.2013 г. на МФ.

Последователи на направлението са обучаваните и защитилите дисертации докторанти в катедрата. Защитили докторанти в изследователското направление са преподаватели в Работнически университет Кайро и в СУ „Климент Охридски“.

Посочените резултати доказват, че е налице готовност на академичната среда за прехода и **силно изразени лидерски позиции на УНСС.**

Заклучение

Приемането на принципите и постановките на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор ще създаде предпоставки за цялостно повишаване на качеството на управлението в публичния сектор. На макроикономическо равнище стандартизацията на счетоводството в публичния сектор ще гарантира своевременни и надеждни финансови и фискални данни и възможност за пълна съпоставимост на финансовите отчети. Със стандартизацията на счетоводството в публичния сектор могат да се създадат добри условия за изпълнението на много от принципите, залегнали в Директивата за бюджетните рамки¹² (ЕК 2011/85/ЕС) на ЕС, като например по-голямата прозрачност и отговорност на публичния сектор, както и по-надеждните, навременни и съпоставими фискални и статистически данни. Постигането на тези цели изисква иновационен подход за изграждане на стандартизирана и адаптирана към новите европейски изисквания счетоводна система в публичния сектор.

¹² Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите-членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41)

Библиографска справка:

1. Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41)
2. Закон за публичните финанси, в сила от 01.01.2014 г., обн., ДВ, бр. 15 от 15 Февруари 2013 г.
3. Закон за счетоводството, в сила от 01.01.2002 г., обн., ДВ, бр. 98 от 16.11.2001 г., изм., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., изм., ДВ, бр. 96 от 29.10.2004 г., изм., ДВ, бр. 102 от 20.12.2005 г., изм., ДВ, бр. 105 от 29.12.2005 г., изм., ДВ, бр. 33 от 21.04.2006 г., изм., ДВ, бр. 63 от 04.08.2006 г., изм., ДВ, бр. 105 от 22.12.2006 г., изм., ДВ, бр. 108 от 29.12.2006 г., изм., ДВ, бр. 57 от 13.07.2007 г., изм., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., изм., ДВ, бр. 69 от 05.08.2008 г., изм., ДВ, бр. 106 от 12.12.2008 г., изм., ДВ, бр. 95 от 01.12.2009 г., изм., ДВ, бр. 94 от 30.11.2010 г., изм., ДВ, бр. 19 от 08.03.2011 г., изм., ДВ, бр. 34 от 29.04.2011 г., изм., ДВ, бр. 99 от 16.12.2011 г., изм. и доп., ДВ, бр. 94 от 30.11.2012 г., изм., ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., доп., ДВ, бр. 91 от 18.10.2013 г., доп., ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г.
4. МФ, ДДС № 20/14.12.2004 г. за прилагането на НСС от бюджетните предприятия
5. МФ, ДДС № 14/30.12.2013 г. за прилагането на сметкоплан на бюджетните организации
6. Найденова, Св. Международните счетоводни стандарти за публичния сектор – перспективи за възприемането им в България, ИДЕС, 2011, кн.6, с. 60-68
7. Публична консултация (ЕО, 2011) Оценка на пригодността на Международните счетоводни стандарти в публичния сектор за държавите-членки: резюме на отговорите (ЕО, 2011), Брюксел с. 3
8. Работен документ (ЕО, 2012) на службите на Комисията, придружаващ Доклада на Комисията до Съвета и Европейския парламент: Към прилагане на хармонизирани счетоводни стандарти за публичния сектор в държавите-членки, Брюксел, с. 9
9. Регламент (ЕС, 2011) № 1173/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 година за ефективното прилагане на бюджетното наблюдение в еврозоната, ОВ L 306, стр. 21
10. Регламент (ЕС, 2011) № 1174/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 година относно принудителните мерки за коригиране на прекомерните макроикономически дисбаланси в еврозоната, (ОВ L 306, стр. 8)
11. Регламент (ЕС, 2011) № 1175/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1466/97

- за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики (ОВ L 306, стр. 12)
12. Регламент (ЕС, 2011) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 година относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, стр. 25)
13. Регламент (ЕО, 2011) № 1177/2011 на Съвета от 8 ноември 2011 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 относно ускоряването и разясняването на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 306, 7.7.2005 г., стр. 33)
14. Стоянов, Ст., Д. Фесчиян и др. „Проблеми и насоки за развитието на счетоводната система на предприятията от публичния сектор в процеса на интегрирането на България в ЕС”, УИ “Стопанство”, София, 2012 г.
15. Фесчиян, Д. Стандартизация на счетоводството и модели за отчитане на дълготрайните материални активи в публичния сектор, ИК на УНСС, София, 2013
16. (ЕО, 2013) *Assessment of the suitability of the International Public Sector Accounting Standards for the Member States: Summary of responses*
17. Feschiyan, D. „Importing the Model of Uncapitalized Assets Accounting in Public Sector “, *Economics 21*,(ISSN1314-3123), The journal is included in international databases: EBSCO Publishing, ,Vol.2, 2013, p.38-48
18. *International Federation of Accountants, 2012, Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements, UK*
19. *Statev Staty, Daniela Feschiyan, Tatyana Daskalova, Stela Raleva; 2011, Municipal Property Management In South – Eastern Cities; Developing of financial tools to evaluate the economic performance of properties, Grees*

NECESSITY FOR, AND PROSPECTS IN, PUBLIC SECTOR ACCOUNTING STANDARDIZATION

Prof. Daniela Feschiyan, PhD

Department „Accountancy and Analysis“, UNWE, Sofia

Key words:	Summary
<p><i>Public sector accounting</i></p> <p><i>Standardization</i></p>	<p><i>This article outlines the main outcomes and conclusions from a theoretical, methodological and empirical study of the objective necessity for public sector accounting standardization and seeks to present some projections and prospects in its implementation.</i></p>
<p><i>International Public Sector Accounting Standards</i></p>	<p><i>The aim of the study is, by outlining the main issues of Bulgarian public sector accounting system, and a comparative analysis of standardization status of EU member States, to demonstrate the need for public sector accounting standardization and the effects thereof.</i></p>
<p><i>European Public Sector Accounting Standards</i></p>	<p><i>The study is relatively differentiated within the logical framework: theory – methodology – empirical perspective.</i></p> <p><i>The principal research argument supported is that public sector accounting standardization is an objectively needed and dynamic process, whereby generally accepted rules on accounting system regulation are designed and implemented, financial statements structure and content are standardized, and the public interest in reliable information on public finances is satisfied.</i></p> <p><i>The article concludes that adopting the principles and provisions of the International Public Sector Accounting Standards would pave the way for overall enhancement of public sector management quality, whereby timely and reliable financial and fiscal data, financial statements comparability, as well as greater public sector transparency and accountability, will be achieved. Accountancy standardization and compliance with the accrual-basis accounting principle, at all levels of government in Bulgaria, would enhance public administration efficiency and effectiveness and would facilitate control over the results of budget-financed entities.</i></p>